

Inleidende tekst van zuster Trees Cooman over Clara van Assisi

Leven

Clara leefde met haar stads- en tijdgenoot **Franciscus** in het Assisi van de Middeleeuwen. Hun tijd is gekenmerkt door vele conflicten die allemaal draaien rond economische belangen en aanzien. Keizer en paus, adel en burgers en steden onderling voeren daar oorlog om.

De reacties bij de gewone mensen blijven niet uit. Armoedebewegingen ontstaan, zoals de Waldenzen, Katharen, Humiliaten. Zij bekritisieren de bezits- en machtshonger van de Kerk, en willen gaan leven zoals Jezus leefde: arm, eenvoudig, betrokken op het leven.

Clara die stamt uit de stadsadel ondergaat als klein meisje vooral de oorlog tussen Perugia en Assisi. De eigendommen van de adel worden door de burgers aangeslagen, zij worden uit de stad verdreven en zoeken hun toevlucht in Perugia. Met een oorlog proberen ze hun eigendommen terug te winnen. In die oorlog vecht Franciscus mee voor Assisi en komt daar door de slachtpartijen waar hij aan deelnam zwaar getraumatiseerd uit.

Het zal zowel Franciscus als Clara tekenen en is het begin van hun verlangen naar een ander leven waarin vrede, eenvoud, gemeenschap en eenheid met God centraal zullen staan.

In 1206 is de ommekeer in het leven van Franciscus zo stevig dat hij deze ook maatschappelijk kan gaan beleven. Hij laat alle macht en rijkdom los, hij gaat werken om te kunnen leven en preekt over waar het hart vol van is:

God is Vader/Moeder, onvoorwaardelijke liefde voor elke mens en in elke mens en in elk levend wezen.

Deze onvoorwaardelijke liefde werd voor hem zichtbaar in Jezus die mens werd en omwille van de liefde Zijn leven gaf. Omdat God Vader/Moeder is zijn wij broers en zussen van elkaar. Alles wat geschapen is komt uit dezelfde liefde en kunnen wij onze broer en zus noemen.

Macht, eer, en bezit

Ook bij Clara leeft de overtuiging dat het niet-beheerste streven naar bezit en macht het samenleven waarin elke mens tot zijn recht komt vertroebelt en mensen opsplits in meerderen en minderen.

Clara zoekt contact met Franciscus en zijn woorden voeden haar diepe verlangen. Clara wil, in het spoor van Franciscus, leven vanuit het evangelie waaruit ze leert dat God liefde is.

Het diepe begrijpen dat zij onvoorwaardelijk bemind is, en dat elke medemens zo bemind wordt staat centraal. Kijkend naar Jezus groeit in haar de zekerheid dat het enig belangrijke de liefde is. De enige echte rijkdom is het vermogen om lief te hebben. En die liefde van God ziet ze vanaf kribbe tot kruis in het hele leven van Jezus oplichten.

Macht, eer, en bezit ervaart ze als schijnzekerheden en zelfbedrog.

Wie zich bemind weet hoeft zich niet te bewijzen, moet zich niet groter of belangrijker voor doen en moet zich niet omgeven met wat de liefde niet dient.

Vertrek naar San Damiano

In het huis waar de familie van Clara samenwoonde moet dit in de vrouwenvertrekken een veelbesproken onderwerp zijn geweest. Thuis al, ook onder invloed van de armoedebewegingen en van een algemeen verlangen van de mensen naar vrede, eenvoud en meer Evangelisch leven gaat ook Clara sober leven, bidden, vasten en aalmoezen schenken.

Clara weet dat, als ze in de beweging van Franciscus stapt, het verzet van haar familie groot zal zijn. In de nacht van Palmzondag van 1212 wachten Franciscus en zijn broeders haar op en brengen haar onder in een Benedictinessenklooster met asielrecht. Met de hulp van Franciscus en zijn broeders gaat ze na wat omzwervingen, en nadat ze de tegenstand van haar familie overwonnen heeft, in San Damiano wonen. De broeders hebben aan de kleine kapel een verblijf gebouwd. Heel snel volgen vele vrouwen Clara in haar levenswijze.

Privilege van de armoede

Met alle kracht en overtuiging waakt ze over haar hart en over dat van haar medezusters opdat ze open op Gods liefde, en in niets anders dan in Zijn liefde, hun houvast zoekend, elkaar zouden liefhebben.

Clara heeft dit proces als een vrij worden ervaren van alles wat haar belette te zijn wie ze echt was.

Clara begrijpt ten diepste het waarom van de radicale bezitloosheid van Franciscus. En zij zal voor hem altijd zijn klankbord en spiegel blijven wanneer de minderbroeders te veel neigen naar de levenswijze van de gevestigde ordes, aanzien in de Kerk willen verwerven en zijn grondinspiratie scheeftrekken.

Maar ook voor Clara en haar zusters is de schijn nooit eens en voor altijd overwonnen. Altijd hebben zij zorg moeten dragen en waakzaam moeten toezien op hun eigen hart. Zo snel zijn grijpen naar bezit, macht en aanzien daar als middel om zich beveiligd, bevredigd en bevestigd te weten. Het heeft hen moeite en wellicht veel overleg gekost. Zo snel speelt de neiging om zich materieel veilig te stellen weer een rol, vooral als de paus zelf bij hen pleit om bezit aan te nemen.

Clara vraagt een privilege aan, een privilege waarmee ze niet verplicht kan worden om méér te bezitten dan ze nodig hebben. Ze kan paus Innocentius IV laten inzien waarom het privilege van de armoede voor haar levenswijze zo cruciaal is, en ze verkrijgt het.

Leven met genoeg

Leven met genoeg en met niet méér dan je nodig hebt, en je niet laten voorstaan op aanzien en macht, hoe subtiel ook, is een zuiverende weg, op weg naar echtheid. In het samenleven met elkaar komt deze zuivering het duidelijkst aan het licht.

Wie eigen licht- en schaduwkanten kent en onder ogen kan zien, die leert aanvaarden als behorend bij haar/ zijn leven, kan ook de licht en schaduwkanten van de ander erkennen en een plaats geven. Wie zichzelf kent kan met humor en bevrijd van angst voor de ander, die anders is, leven. In eenvoud, deemoed en liefde kan men dan de ander ontmoeten. Door deze houding kan de ander op haar/zijn beurt zichzelf aanvaarden en weer een ander tegemoet treden.

Hoe zalig zou het zijn als elk, in het klein en op wereldschaal, deze keuze zou maken.

Smalle weg

Die keuze is een smalle weg, een nauwe poort, zegt Clara. De smalle weg leidt doorheen de schijn naar echtheid en vrijheid, de vrijheid van wie zich ten diepste bemind weet, de vrijheid van de kinderen Gods. Om die smalle weg te gaan is het noodzakelijk bij de Bron van de liefde te blijven. Altijd weer de Bron, Christus, zoeken en van daaruit leven in eenheid met God.

In haar testament zegt Clara het zo:

***'en omdat gij door de liefde van Christus elkaar liefhebt,
zult gij die liefde die gij in u hebt
metterdaad naar buiten toe tonen;
door dit voorbeeld aangemoedigd
zullen de zusters voortdurend groeien
in de liefde van God en in de wederzijdse liefde.'***

Actualiteit

Deze weg van Clara is voor mij persoonlijk een belangrijke en een nog steeds actuele soms confronterende weg. Elke dag opnieuw mag ik vanuit Gods liefde die in mij woont kiezen voor mijn gemeenschap, voor elke zuster. Dit kiezen voor liefde en mededogen is niet altijd en niet bij iedereen even gemakkelijk. Soms moet je strijd voeren met eigen emoties en kwetsuren, je er in je doen en laten niet door laten bepalen.

Een gemeenschap is de perfecte oefenplaats om zichzelf te leren kennen, om elkaar te dragen en te aanvaarden, om mededogen en de gratuite naastenliefde te leren die de ander in het centrum plaatst.

Ook ons samenleven moet steeds vertrekken vanuit het diepe geloof, het diepe besef dat ik door God bemind ben en dat Hij in mij woont, maar ook dat elk door God bemind is en dat Hij in elk van mijn medezusters woont. Het maakt je open om de ander en elke mens die in onze gemeenschap komt echt te ontmoeten.

Eenvoud, soberheid, leven in gemeenschap in eenheid met God leidt naar vrede en vrijheid, niet alleen in het klein, maar ook in het groot. Liefde is de Bron, het Beginsel, de Kern... en ik wens je die toe met de woorden van Clara:

***'De Heer zij altijd met u
en moge God geven
dat gij altijd met Hem zijt.'***